

Pitanja koja su vezana za nošenje dženaze i ukopavanje umrloga

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Usama b. Gurm el-Gamidi

Prijevod: Senad Muhić

Revizija:
Ersan Grahovac

2013 - 1434

IslamHouse.com

﴿مسائل تتعلق بحمل الجنازة ودفنها﴾

« باللغة البوسنية »

أسامة بن غرم الغامدي

ترجمة: سناد موهيتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2013 - 1434

IslamHouse.com

Pitanja koja su vezana za nošenje dženaze i ukopavanje umrloga

Prvo pitanje: Sunnet je da se umrli ukopa u groblje, jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, ashabe ukopavao u groblje Bekija. Šehidi se ukopavaju ondje gdje su poginuli.

Drugo pitanje: Brigu o ukopu treba da vodi osoba koja poznaje propise vezane za ovo pitanje. Ne postoji precizno određen broj osoba koje trebaju da umrloga spuste u kabur, nego se broj određuje shodno potrebi.

Treće pitanje: Dozvoljeno je sjediti pored kabura za vrijeme ukopa umrle osobe kako bi se prisutni podsjećali na smrt, a dokaz tome je hadis podučji hadis Bera b. Aziba u kojem kaže: „**Otišli smo na dženazu jednom ensariji...**“¹

Četvrto pitanje: Ukopavanje umrle osobe je dozvoljeno u bilo koje doba dana i noći, a pokuđeno je u tri vremenska perioda koja su spomenuta u hadisu, osim

¹ Bilježe Ebu Davud, 2/281., Hakim, 1/37,40., Tajalisi, br. 753., Ahmed, 4/287., 288., 295., 296., i ovo je njegova verzija.

ako za to postoji potreba. Nema prepreke da se umrli ukopa po noći jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, ukopao Zul-Bidžadejna po noći, Ebu Bekr je ukopan po noći, a i Alija je ukopao Fatimu po noći.

Peto pitanje: Zabranjeno je ukopati nevjernika u muslimansko mezarje, a i muslimana u nemuslimansko.

Šesto pitanje: Na zemlju koja se stavi po kaburu nije dozvoljeno dodavati niti bilo šta graditi, jer se od Džabira prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, zabranio nadogradnju na kabur.

Sedmo pitanje: Pokuđeno je uljepšavanje kaburova jer to spada u novotarije. Pokuđeno je pisanje po njemu, dotjerivanje kabura gipsom, mramorom ili betonom i oslanjanje na njega, a također je pokuđeno i noćenje pored kabura, sjedenje i gaženje po njemu. Prenosi Muslim od Džabira predaju u kojoj stoji: „**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, je zabranio dotjerivanje kabura gipsom, mramorom ili betonom, uzdizanje kaburova, sjedenje i gradnju na njima.**“² Kod imama Tirmizija nalazi se dodatak: „...i pisanje po kaburovima...“

² Bilježi Muslim, br. 970.

Amr ili Umare b. Hazm kazuje: „Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, me je vidio naslonjenog na kaburu, pa mi je kazao: ‘**Ne uznemiravaj onoga ko je u njemu.**’³

Osmo pitanje: Zabranjeno je ljubljenje kabura, tavaf oko njega, paljenje svijeća, pisanje (graviranje), liječenje zemljom koja je na kaburu. Sve spomenuto spada u novotarije ili širk.

Deveto pitanje: Pokuđeno je hodati između kaburova u papučama (obući), osim ukoliko postoji potreba za takvo nešto kao što je postojanje trnja ili vrelina zemlje. U ovakvim situacijama nema prepreke da se hoda u papučama, a dokaz tome je hadis Bešira b. Nehika, oslobođenog roba Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, koji kaže: „**Jedne prilike sam hodao sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve selleme, a jedan čovjek je hodao u papučama između kaburova. Poslanik mu je kazao: ‘O ti koji hodaš u papučama, skini ih.’ Čovjek je pogledao, pa kada je primjetio da**

³ Bilježi Ahmed, a šejh Albani veli da je slab, kao što se navodi u djelu *Irvau-l-galil*.

je to Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, skinuo je obuću i bacio je.⁴

Deseto pitanje: Zabranjeno je osvjetljavanje kaburova, gradnja džamija na njima, a zabranjeno je i ukopavanje umrlih u džamije jer džamije nisu predviđene za takve aktivnosti.

Ibn Abbas veli: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, je prokleo žene koje posjećuju kaburove, one koji na njima grade džamije i one koji ih osvjetljavaju.**“⁵

Ukoliko se dženaza obavlja po noći dozvoljeno je osvjetliti mezar kako bi se bolje vidjelo prilikom ukopavanja. Dokaz ovome je predaja u kojoj se navodi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, ušao u mezarje noću. Nakon što mu je upaljena svjetiljka, on je prihvatio umrlog od strane kible i kazao: „**Allah ti se smilovao ako si bio od onih koji plaću i od onih koji puno uče Kur'an...**“

Jedanaesto pitanje: Zabranjeno je obavljati namaz unutar mezarja, osim dženaze za onoga ko je nije

⁴ Bilježi Ebu Davud, 2/72., Nesai., 1/288., Ibn Madže, 1/474., Ibn Ebi Šejbe., 4/170., Hakim, 1/373., Bejheki, 4/80., Tajalisi, br. 1123., Ahmed, 5/83,84,224., Taberani, 2/42/123., Tahavi, 1/293.

⁵ Bilježi Tirmizi, br. 320., Ebu Davud, br. 3236., Nesai, br. 2043.

obavio prvi put. Dokaz ovome je hadis u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, kaže: „**Nemojte sjediti na kaburovima i nemojte klanjati u pravcu njih.**“⁶

Dvanaesto pitanje: Ukopavanje umrloga je bolje obaviti danju nego noću iz razloga što je to lakše za one koji prate dženazu i zbog većeg broja klanjača, te zbog toga što je danju veća mogućnost da se primjene svi sunneti vezani za dženazu. Ukoliko postoji potreba da se noću ukopa umrli, onda je bolje noću.

Trinaesto pitanje: Zabranjeno je stavljati jednu umrlu osobu na drugu, osim ako preovladava mišljenje da je već ukopana osoba postala prašina ili za takvo nešto postoji potreba.

Četrnaesto pitanje: Pohvalno je da se umrli iz jedne porodice (rodbina) ukopavaju jedni pored drugih u istom mezarju, dok je zabranjeno da se ukopavaju u jedan *lahd* osim ukoliko za to postoji potreba, jer je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, ukopavao svaku osobu u poseban kabur, a tako su postupali i ashabi nakon njega.

⁶ Bilježi Muslim, br. 972.

Petnaesto pitanje: Zabranjeno je klanje životinja pored kabura, a ukoliko se zakolje zabranjeno je konzumirati to meso, jer Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, veli: „**U islamu nema klanja životinja pored kaburova.**“⁷

Šesnaesto pitanje: Telkin nije dopušten nakon ukopavanja jer svi hadisi koji govore o tome su ili slabi ili izmišljeni i ništa pouzdano nije preneseno po tom pitanju. Međutim, dova za umrlu osobu je propisana.

Sedamnaesto pitanje: Učenje Kur'ana pored kabura i nakon ukopa nije dozvoljeno, a to se posebno odnosi na suru El-Fatiha, jer se to ne prenosi niti od Poslanika, a niti od ashaba, te se smatra novotarijom.

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme: „**Ko uvede nešto u vjeru što nije od nje biće mu odbačeno i neće se prihvatiti.**“⁸

Osamnaesto pitanje: Ženama je zabranjeno da posjećuju kaburove, jer se prenosi da je Ibn Abbas kazao: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, je prokleo žene**

⁷ Bilježi Ebu Davud, br. 3222., a značenje hadisa, kao što se navodi u djelu *En-Nihaje*, je: „Arapi su klali deve pored kaburova, pa je to zabranjeno.“ Vidi: *Avnu-l-m'abud*, str. 1389

⁸ Bilježi Buhari, br. 2697., i Muslim, br. 1718

koje posjećuju kaburove, one koji na njima grade džamije i one koji ih osvjetljavaju.⁹

Devetnaesto pitanje: Nije dozvoljeno na kabur stavljati granje od palme ili neke druge biljke ili drveta, smatrajući da to ublažava kaznu kojom se kažnjava umrli.

Dvadeseto pitanje: Mnogi učenjaci smatraju pokuđenim ubacivanje u kabur drveta ili kamena koji su bili na vatri.

Dvadeset prvo pitanje: Mnogi učenjaci smatraju pokuđenim da se mejt ukopava u sanduk, jer se takvim postupkom oponašaju jevreji i kršćani, a i ne postoji argument za takvo nešto. To je dozvoljeno samo ako postoji određena potreba, kao npr. da umrli bude izmasakriran, te ga je kao takvog teško nositi ili npr. da se umrli nalazi u nemuslimanskoj državi, pa ga porodica želi prebaciti u muslimansko mjesto.

Dvadeset drugo pitanje: Novotarija je mirisanje kabura mirisom šafrana i sl.

⁹ Bilježi Tirmizi, br. 320., Ebu Davud, br. 3236., Nesai, br. 2043.

Dvadeset treće pitanje: Novotarija je ispred dženaze nositi određene znakove, simbole, cvijeće ili ih pak stavljati na umrloga ili njegov kabur.

Dvadeset četvrto pitanje: Novotarija je pratiti dženazu sve do kabura noseći svijeće.

Dvadeset peto pitanje: Vjerovjesnici se ukopavaju tamo gdje su preselili, a takav je slučaj i sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve selleme, koji je ukopan u svojoj sobi gdje je i preselio.

Dvadeset šesto pitanje: Ukoliko se umrli ukopa, a nije ogasuljen niti je u ćefine umotan, onda će se njegov kabur poprskati vodom, osim u slučaju kada je prošlo mnogo vremena od ukopa, ili kada postoji bojazan da će se tim postupkom uništiti kabur. Ukoliko se ukopa, a nije mu se dženaza obavila, onda će se obaviti naknadno.

Dvadeset sedmo pitanje: Određeni broj učenjaka smatra pohvalnim da se umrli ukopa u blizini šehida i dobrih ljudi, kako bi imao koristi od njihove blizine. Posebno je pohvalno biti ukopan u blagoslovljenim mjestima, poput Mekke i Medine, jer su ta mjesta bliža rahmetu i beriĉetu.

Upravo zbog ovoga Omer, r.a., je tražio da se ukopa kod svoja dva druga, Poslanika, sallallahu alejhi v selleme, i Ebu Bekra, te je pitao Aišu u vezi toga, pa mu je ona dozvolila.

Također se navodi u merfu' predaji od Ebu Hurejre: „**Kada se Musau, a.s., približila smrt on je molio svoga Gospodara da bude ukopan u blagoslovljenoj zemlji.**“

Dvadeset osmo pitanje: Zabranjeno je da se sa umrlom osobom ukopava nakit, odjeća ili imetak, jer to predstavlja bespotrebno rasipanje imetka.

Dvadeset deveto pitanje: Ako prilikom ukopavanja u mezar padne nešto što ima vrijednost, mezar će se iskopati i izvadiće se ono što je palo, jer se prenosi da je prsten Mugire b. Šu'beta pao u mezar Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, pa je povikao da mu je prsten pao, nakon čega je iskopao dio kabura i izvadio prsten. Nakon toga je Mugire govorio: „**Ja sam posljednji među vama koji sam bio najbliži Poslaniku, sallallahu alejhi ve selleme.**“

Imam Ahmed veli: „Ako onaj ko je kopao kabur zaboravi određeni alat, dozvoljeno mu je da iskopa kabur i da uzme to što je zaboravio.“

Trideseto pitanje: Dozvoljeno je otkopavanje kabura ukoliko za to postoji opravdana potreba. U Buharijinom Sahihu navodi se da je Džabir, r.a., zakopao svoga oca i još jednog čovjeka na dan Uhuda. Džabir kazuje: „**Poslije toga mi nije bilo baš drago što moj otac leži u kaburu sa drugim čovjekom, pa sam nakon šest mjeseci iskopao kabur.**“

Trideset prvo pitanje: Ne treba podizati glas prilikom dženaze i ukopavanja umrloga, svejedno radilo se o zikru ili nečemu drugom. Pohvalno je ništa ne pričati, biti skrušen i razmišljati o ahiretu.